

UNIVERZITET U NIŠU
MAŠINSKI FAKULTET U NIŠU

Dragoljub Živković
Milena Rajić

CEVNI VODOVI

Zbirka rešenih zadataka

Niš, 2019

UNIVERZITET U NIŠU
MAŠINSKI FAKULTET

Dragoljub Živković
Milena Rajić

CEVNI VODOVI
Zbirka rešenih zadataka

Niš, 2019.

Naslov publikacije: **Cevni vodovi – Zbirka rešenih zadataka**

Autori: dr Dragoljub Živković, redovni profesor Mašinskog fakulteta
Univerziteta u Nišu

Milena Rajić, diplomirani inženjer mašinstva - master, asistent
Mašinskog fakulteta Univerziteta u Nišu

Recenzenti: dr Dragica Milenković, redovni profesor Mašinskog fakulteta
Univerziteta u Nišu

Dr Dragan Milčić, redovni profesor Mašinskog fakulteta
Univerziteta u Nišu

Izdavač: Mašinski fakultet Univerziteta u Nišu

Štampa: „SVEN“, Niš

Tiraž: 150 primeraka

SADRŽAJ

Oznake	1
I DEO – PRORAČUN DELOVA CEVOVODA	3
1. PRORAČUN CEVOVODA	4
1.1 Dimenzionisanje i izbor cevovoda	5
1.2 Izolacija cevovoda	8
2. PRORAČUN PRIRUBNIČKIH SPOJEVA	11
2.1 Analiza sila u prirubničkom spoju	11
2.1.1. Opterećenje zavrtnajske veze u toku pritezanja	11
2.1.2. Opterećenje navojaka i proračun visine navrtke	17
2.2 Proračun sila u zaptivci	19
2.3. Proveravanje čvrstoće prirubničkog spoja	23
2.3.1. Sile koje deluju na prirubnicu	23
2.3.2. Provera čvrstoće prirubnice	27
2.4. Zadaci	30
3. PRORAČUN ZAVARENIH SPOJEVA	54
3.1. Proračun sila i napona u zavarenim spojevima	54
3.2. Proračun zavarenih prirubnica	60
3.3. Zadaci	64
4. PRORAČUN SAMOKOMPENZACIJE TEMPERATURSKIH DILATACIJA	78
4.1 Zadaci	78
II DEO – HIDRAULIČNI PRORAČUN CEVOVODA	89
5. VODOVODI	90
5.1 Proračun prostog cevovoda	90
5.1.1 Zadaci	92
5.2 Proračun složenog cevovoda	95
5.2.1 Zadaci	97
6. NAFTOVODI	119
6.1. Izotermno strujanje nafte - Zadaci	119
6.2. Neizotermno strujanje nafte - Zadaci	125

7. GASOVODI	144
7.1. Hidraulički proračun gasovoda pri izotermnom strujanju – Zadaci	144
8. PAROVODI	158
8.1 Hidraulični proračun parovoda – Zadaci	158
III DEO - TEHNO-EKONOMSKI PRORAČUN MAGISTRALNIH CEVOVODA	168
9. PRORAČUN INVESTICIONI, POGONSKIH I TRANSPORTNIH TROŠKOVA MAGISTRALNIH CEVOVODA	169
9.1 Investicioni troškovi	169
9.2 Pogonski troškovi	171
9.3 Troškovi transporta naftovodima	172
9.4. Primer tehničko-ekonomskog proračuna naftovoda	173
9.5 Troškovi transporta gasovodima	176
9.6. Primer tehno-ekonomskog proračuna gasovoda	178
LITERATURA	180
PRILOG	182
P1 - Materijali za izradu cevovoda	182
P2 - Prirubnički spojevi	190
P3 – Zavareni spojevi	208
P4 - Samokompensacija temperaturskih dilatacija	210
P5 - Oslonci cevovoda, masa cevi i razmak između oslonaca cevovoda	228
P5.1 - Oslonci cevovoda	229
P5.2 - Masa cevi i razmak između oslonaca cevovoda	252
P6 – Hidraulični proračun cevovoda	255

PREDGOVOR

Knjiga „Cevni vodovi - Zbirka rešenih zadataka“ namenjena je prvenstveno studentima Mašinskog fakulteta u Nišu koji slušaju nastavu iz predmeta „Cevni vodovi“. Knjiga „Cevni vodovi - Zbirka rešenih zadataka“ čini celinu sa udžbenikom „Cevni vodovi“, čiji je autor Dragoljub Živković, objavljenim 2018. godine u izdanju Mašinskog fakulteta u Nišu. Zadaci su rešavani primenom formula i podataka iz dijagrama i tabela koji su navedeni u udžbeniku „Cevni vodovi“ i u knjizi „Cevni vodovi - Zbirka rešenih zadataka“.

Zadaci u Zbirci rešenih zadataka razvrstani su po redosledu po kojem je ova problematika obrađena u knjizi „Cevni vodovi“.

Ovu Zbirku rešenih zadataka mogu koristiti kako studenti mašinskih fakulteta, koji se u okviru svojih studija bave problemima cevni vodova, tako i svi inženjeri koji se u svojoj stručnoj praksi susreću sa ovom problematikom.

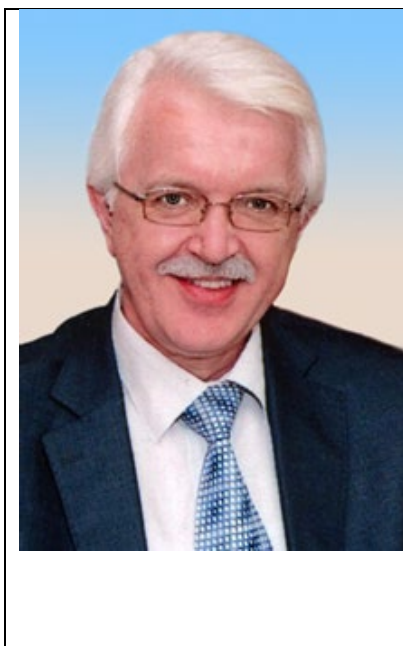
Veliku zahvalnost autori upućuju recenzentima ove knjige prof. dr Dragici Milenković i prof. dr Draganu Milčiću, redovnim profesorima Mašinskog fakulteta u Nišu, koji su rukopis veoma pažljivo pročitali i dali korisne primedbe i sugestije.

Autori će biti veoma zahvalni i svim čitaocima ove knjige, posebno studentima, koji budu uputili svoje primedbe i sugestije u cilju poboljšanja njenog sadržaja.

U Nišu,

Juna, 2019. godine

Autori

Dr Dragoljub Živković, redovni profesor Mašinskog fakulteta Univerziteta u Nišu, rođen je 26.03.1955. godine u Leskovcu. Osnovnu školu i gimnaziju na prirodno-matematičkom smeru završio je u Leskovcu sa odličnim uspehom. Oba puta je nagrađen diplomama „Vuk Stefanović-Karadžić“.

Na Mašinskom fakultetu u Beogradu, na smeru za termoenergetiku, diplomirao je 15.02.1980.godine odbranom diplomskog rada pod nazivom „Automatsko puštanje u rad parnog turbopostrojenja“. Magistarski rad pod nazivom „Dinamičko ponašanje parne turbine pri dejstvu zaštitnih uređaja“ odbranio je 1985. godine. Doktorsku disertaciju pod nazivom „Izučavanje dinamičkog ponašanja parnih turbina pri nestacionarnim režimima rada“ odbranio je 1993. godine.

U okviru izrade doktorske disertacije boravio je školske 1985/

86. godine šest meseci na Mašinskom fakultetu Tehničkog Univerziteta u Pragu radi specijalizacije iz oblasti analize nestacionarnih procesa i višefaznih strujanja u termoenergetskim postrojenjima.

Dr Dragoljub Živković je na Mašinskom fakultetu u Nišu izabran za docenta 1993. godine, vanrednog profesora 1998. godine i redovnog profesora 2003. godine. Držao je nastavu iz većeg broja predmeta na osnovnim, master i doktorskim studijama iz oblasti termoenergetike, termotehnike i procesne tehnike. Bio je mentor većeg broja diplomskih i master radova, kao i tri magistrature i četiri doktorata. Dva urađena doktorata su 2019. i 2021. godine proglašeni za najbolje urađene doktorske disertacije u Srbiji iz oblasti mašinskog inženjerstva.

Profesor dr Dragoljub Živković je objavio 9 univerzitetskih udžbenika i zbirki zadataka, preko 200 radova u domaćim i međunarodnim časopisima, kao i na domaćim i međunarodnim naučnim konferencijama. Učestvovao je u realizaciji većeg broja nacionalnih i međunarodnih naučnih i inovacionih projekata.

Za izuzetan doprinos razvoju Mašinskog fakulteta i Univerziteta u Nišu nagrađen je Poveljom Mašinskog fakulteta 2021. godine i Srebrnim znakom Univerziteta u Nišu 2018. godine. .